EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 19.9.2025
COM(2025) 508 final

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

O IZVAJANJU IN UČINKOVITEM DELOVANJU DIREKTIVE 2012/18/EU O OBVLADOVANJU NEVARNOSTI VEČJIH NESREČ, V KATERE SO VKLJUČENE NEVARNE SNOVI, ZA OBDOBJE 2019–2022

VSEBINA

UVOD....2

1. POVZETEK POROČIL DRŽAV ČLANIC....3

1.1. Statistični podatki o organizacijah....3

1.1.1. Število organizacij....3

1.1.2. Načrti ukrepov zunaj organizacije ob nesrečah....5

1.1.3. Obveščanje javnosti....7

1.1.4. Inšpekcijski pregledi....9

1.1.5. Prepoved obratovanja, kazni in drugi prisilni instrumenti....11

1.2. Statistični podatki o večjih nesrečah....12

2 NADALJNJI UKREPI ZA IZBOLJŠANJE PREPREČEVANJA INDUSTRIJSKIH NESREČ....17

3 SKLEPI....20

UVOD

Večje nesreče, v katere so vključene nevarne snovi, resno ogrožajo ljudi in okolje ter pogosto povzročijo precejšnje gospodarske izgube in ovirajo trajnostno rast.

V tem okviru Direktiva 2012/18/EU[1] o obvladovanju nevarnosti večjih nesreč, v katere so vključene nevarne snovi (v nadaljnjem besedilu: direktiva Seveso III), določa ustrezen okvir v zvezi z ukrepi za obvladovanje tveganj za preprečitev večjih nesreč, v katere so vključene nevarne snovi, ter zagotovitev ustrezne pripravljenosti, preprečevanja in odziva, če se take nesreče vseeno zgodijo.

Države članice so morale to direktivo prenesti do 1. junija 2015, velja pa za organizacije, v katerih so lahko prisotne nevarne snovi (npr. med predelavo ali skladiščenjem) v količinah, ki presegajo določen prag. Glede na količino prisotnih ali verjetno prisotnih nevarnih snovi so organizacije razvrščene kot organizacije nižje ali višje stopnje, pri čemer za slednje veljajo strožje zahteve.

Direktiva Seveso III je zato ključnega pomena za usmerjanje zelo industrializirane EU k prizadevanju za ničelno onesnaževanje zaradi industrijskih nesreč, kar je zaveza, določena v evropskem zelenem dogovoru in akcijskem načrtu za ničelno onesnaževanje. Države članice morajo Komisiji v skladu s členom 21(2) direktive Seveso III predložiti štiriletno poročilo o izvajanju Direktive. V tem poročilu je povzeto, kar so države članice v skladu s členom 29 predložile za obdobje 2019–2022[2], da bi se Evropskemu parlamentu in Svetu zagotovile informacije o trenutnem stanju izvajanja direktive Seveso III.

Sledi prvemu poročilu, ki je bilo objavljeno leta 2021 in je zajemalo obdobje 2015–2018[3].

To poročilo vsebuje dva dela:

- v delu I so povzete informacije držav članic o izvajanju direktive Seveso III. V oddelku 1.1 so zajete informacije, zbrane s poročili, ki so jih države članice predložile v skladu z Izvedbenim sklepom Komisije 2014/896/EU[4], ki se osredotoča na predhodno opredeljena težavna področja, dopolnjujejo pa jih podatki o organizacijah Seveso, pridobljeni iz podatkovne zbirke sistema za pridobivanje informacij iz obratov Seveso (eSPIRS)[5]. Namen tega povzetka je oceniti raven izvajanja Direktive in opredeliti morebitne pomanjkljivosti, ki jih je treba odpraviti. V oddelku 1.2 je prejšnji oddelek dopolnjen s podatki o nesrečah, pridobljenih na podlagi analize zbirke

([1]) Direktiva 2012/18/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2012 o obvladovanju nevarnosti večjih nesreč, v katere so vključene nevarne snovi, ki spreminja in nato razveljavlja Direktivo Sveta 96/82/ES, UL L 197, 24.7.2012, str. 1.

([2]) Podatki za Združeno kraljestvo so bili upoštevani za število organizacij Seveso, sporočenih leta 2019, ko je bilo Združeno kraljestvo še država članica.

([3]) Poročilo Komisije Evropskemu parlamentu in Svetu o izvajanju in učinkovitem delovanju Direktive 2012/18/EU o obvladovanju nevarnosti večjih nesreč, v katere so vključene nevarne snovi, za obdobje 2015–2018, COM(2021) 599 z dne 29. septembra 2021.

([4]) 2014/896/EU: Izvedbeni sklep Komisije z dne 10. decembra 2014 o določitvi oblike za sporočanje informacij držav članic o izvajanju Direktive 2012/18/EU Evropskega parlamenta in Sveta o obvladovanju nevarnosti večjih nesreč, v katere so vključene nevarne snovi (notificirano pod dokumentarno številko C(2014) 9335).

([5]) EUROPA – Nadzorna plošča eSPIRS – Evropska komisija.

podatkov o večjih nesrečah (eMARS)[6], ki jo upravlja Urad za nevarnosti večjih nesreč v okviru Skupnega raziskovalnega središča Evropske komisije.

- V delu II so na kratko opisani pričakovani nadaljnji ukrepi, ki jih bo Komisija sprejela za sodelovanje z državami članicami, da bi dodatno izboljšali preprečevanje industrijskih nesreč in pripravljenost, vključno z obravnavo pomanjkljivosti pri izvajanju.

Tako kot pri prejšnjih ocenah ugotovitve iz tega poročila temeljijo predvsem na informacijah iz poročil, ki so jih predložile države članice, in njihovi podrobni analizi[7], pa tudi na drugih ustreznih podatkih, pridobljenih iz podatkovnih zbirk eSPIRS in eMARS.

Poročila 27 držav članic, ki zajemajo obdobja poročanja 2019–2022 in prejšnja obdobja poročanja, so javno dostopna[8].

1. POVZETEK POROČIL DRŽAV ČLANIC

Vseh 27 držav članic je Komisiji predložilo štiriletna poročila za obdobje 2019–2022.

1.1. Statistični podatki o organizacijah

1.1.1. Število organizacij

Leta 2022 je na področje uporabe direktive Seveso III spadalo skupaj 11 059 organizacij iz EU-27 (glej *sliko 1*). To je povečanje za 168 dodatnih organizacij v primerjavi s prejšnjim obdobjem poročanja, saj so leta 2018 v istih 27 državah članicah poročali o 10 836 organizacijah[9]. Države članice z največjim deležem organizacij Seveso v obdobju poročanja so bile Nemčija (34 %), Francija (11 %), Italija (9 %), Španija (8 %) in Poljska (4 %).

Deleža organizacij višje stopnje[10] in organizacij nižje stopnje[11] sta bila v obdobju poročanja in od prejšnjega obdobja poročanja nespremenjena, in sicer je bilo povprečno 43 % organizacij višje stopnje in 57 % organizacij nižje stopnje.

([6]) Sistem za poročanje o večjih nesrečah (https://emars.jrc.ec.europa.eu).

([7]) Analiza in povzetek poročil držav članic o izvajanju Direktive 2012/18/EU o obvladovanju nevarnosti večjih nesreč, v katere so vključene nevarne snovi, v obliki, določeni z Izvedbenim sklepom Komisije 2014/896/EU.

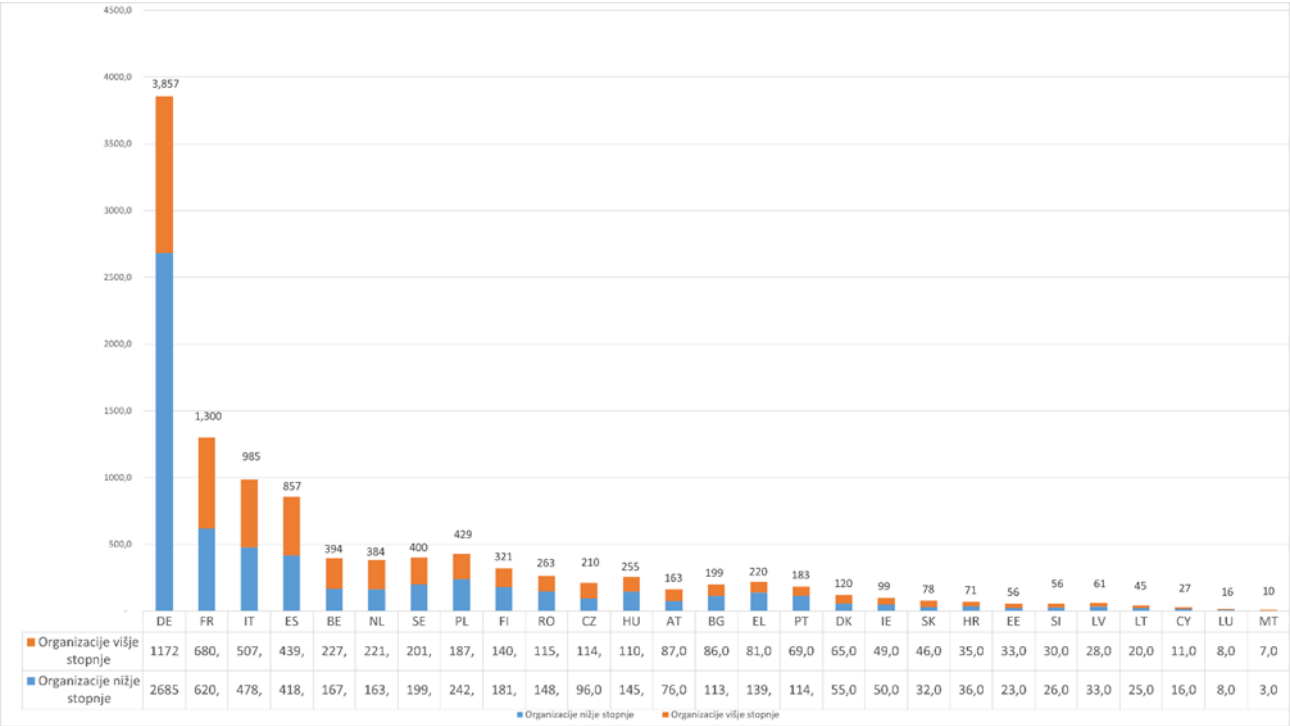
([8]) https://circabc.europa.eu/w/browse/4cc9ca17-0920-4d8a-8796-6ffa170612b7.

([9]) Zaradi izstopa Združenega kraljestva iz EU pa je bilo skupno število organizacij Seveso, o katerih se je poročalo leta 2022, manjše (za 717) od skupnega števila organizacij Seveso, o katerih se je poročalo v letu 2018. Ta številka je vključevala podatke iz Združenega kraljestva, ki je bilo takrat država s četrtim največjim številom organizacij Seveso v EU.

([10]) Člen 3, točka 2, direktive Seveso III: „organizacija nižje stopnje“ pomeni organizacijo, v kateri so prisotne nevarne snovi v količinah, ki so enake ali večje od količin, navedenih v stolpcu 2 dela 1 ali stolpcu 2 dela 2 Priloge I, vendar manjše od količin, navedenih v stolpcu 3 dela 1 ali stolpcu 3 dela 2 Priloge I, po potrebi z uporabo pravila seštevanja, določenega v opombi 4 k Prilogi I.

([11]) Člen 3, točka 3, direktive Seveso III: „organizacija višje stopnje“ pomeni organizacijo, v kateri so prisotne nevarne snovi v količinah, ki so enake ali večje od količin, navedenih v stolpcu 3 dela 1 ali stolpcu 3 dela 2 Priloge I, po potrebi z uporabo pravila seštevanja, določenega v opombi 4 k Prilogi I.

Slika 1: Število organizacij Seveso leta 2022[12]

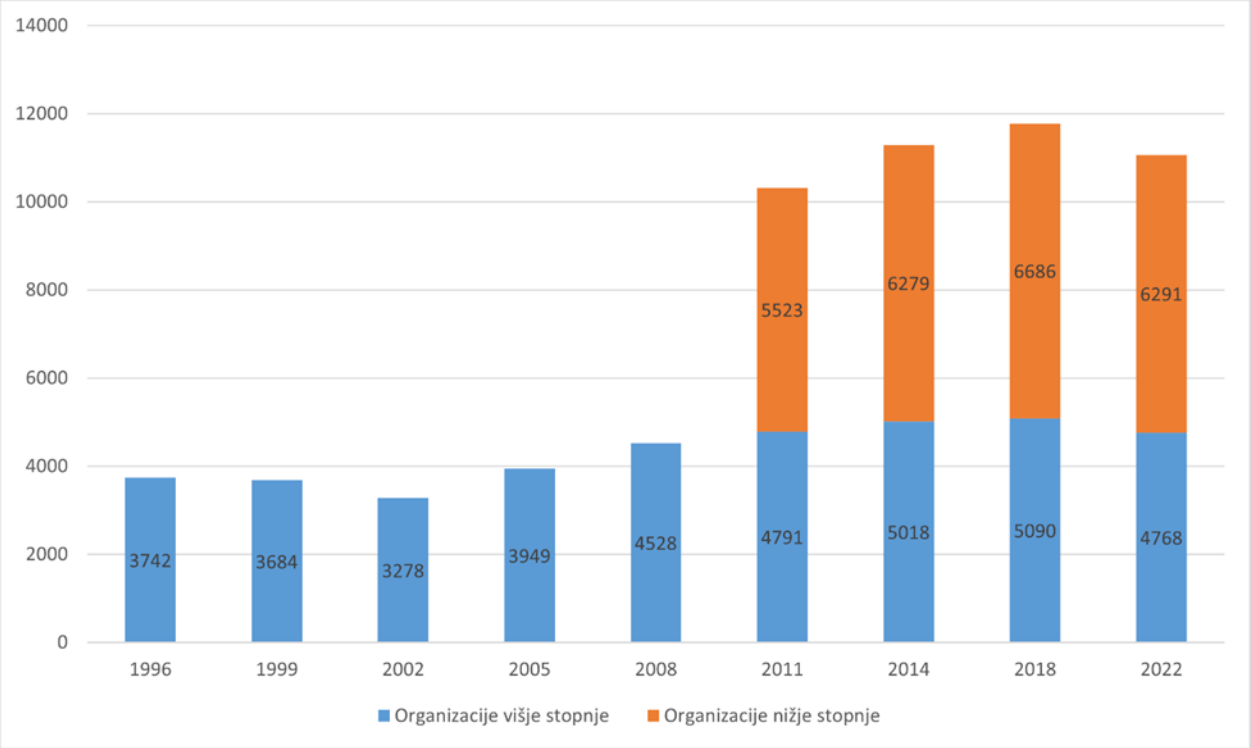
Kot prikazuje *Figure 2*, se je število organizacij, ki jih zajema Direktiva, do leta 2018 počasi, a vztrajno povečevalo. To je treba umestiti v kontekst treh krogov širitve EU v tem obdobju (2004, 2007 in 2013) in spremembe področja uporabe direktive Seveso III po reviziji Direktive 96/82 z dne 9. decembra 1982 o obvladovanju nevarnosti večjih nesreč, v katere so vključene nevarne snovi[13] (v nadaljnjem besedilu: direktiva Seveso II), leta 2012. Podatki o organizacijah nižje stopnje so bili prvič sporočeni šele za obdobje poročanja 2009–2011.

Po letu 2018 se je skupno število organizacij Seveso v primerjavi s prejšnjim obdobjem zmanjšalo zaradi izstopa Združenega kraljestva iz Evropske unije, saj je bilo Združeno kraljestvo leta 2018 država s četrtim največjim številom organizacij Seveso v EU (8 %). Kot pa je navedeno zgoraj, se je število organizacij Seveso v istih 27 državah članicah EU med letoma 2018 in 2022 nekoliko povečalo.

([12]) Vir: eSPIRS.

([13]) Direktiva Sveta 96/82/ES z dne 9. decembra 1996 o obvladovanju nevarnosti večjih nesreč, v katere so vključene nevarne snovi, UL L 10, 14.1.1997, str. 13.

Slika 2: Spreminjanje števila organizacij Seveso v obdobju 1996–2022[14]

Najpogostejše posebne kategorije dejavnosti, ki so v obdobju poročanja spadale na področje uporabe direktive Seveso III, so[15]:

1) proizvodnja in distribucija električne energije ter oskrba z električno energijo (15 %),

2) shranjevanje goriva (11 %),

3) prodaja na debelo in drobno (9 %).

1.1.2. Načrti ukrepov zunaj organizacije ob nesrečah

Člen 12(1), točka (b), direktive Seveso III določa, da morajo za organizacije višje stopnje upravljavci pristojnim organom zagotoviti potrebne informacije, da jim omogočijo pripravo načrtov ukrepov zunaj organizacije ob nesrečah. Ti načrti so pomembni, da se omogoči hiter in usklajen odziv na večje nesreče, in imajo ključno vlogo pri zmanjšanju učinkov nesreč. Načrte je treba tudi pregledati in preskusiti v časovnih obdobjih, ki niso daljša od treh let (člen 12(6) Direktive).

(14) Vir: eSPIRS. Zaradi različnih opredelitev organizacij in obratov podatki za leti 1996 in 1999 niso popolnoma primerljivi. V nekaterih primerih je bilo več obratov iste organizacije morda navedenih ločeno, s čimer je mogoče pojasniti domnevno zmanjšanje leta 2002. Poleg tega se je razvrščanje nevarnih snovi z direktivo Seveso III spremenilo.

(15) Vir: eSPIRS.

Pristojni organi lahko na podlagi informacij iz varnostnega poročila odločijo, da ni treba pripraviti načrta ukrepov zunaj organizacije, in navedejo razloge za svojo odločitev (člen 12(8) Direktive).

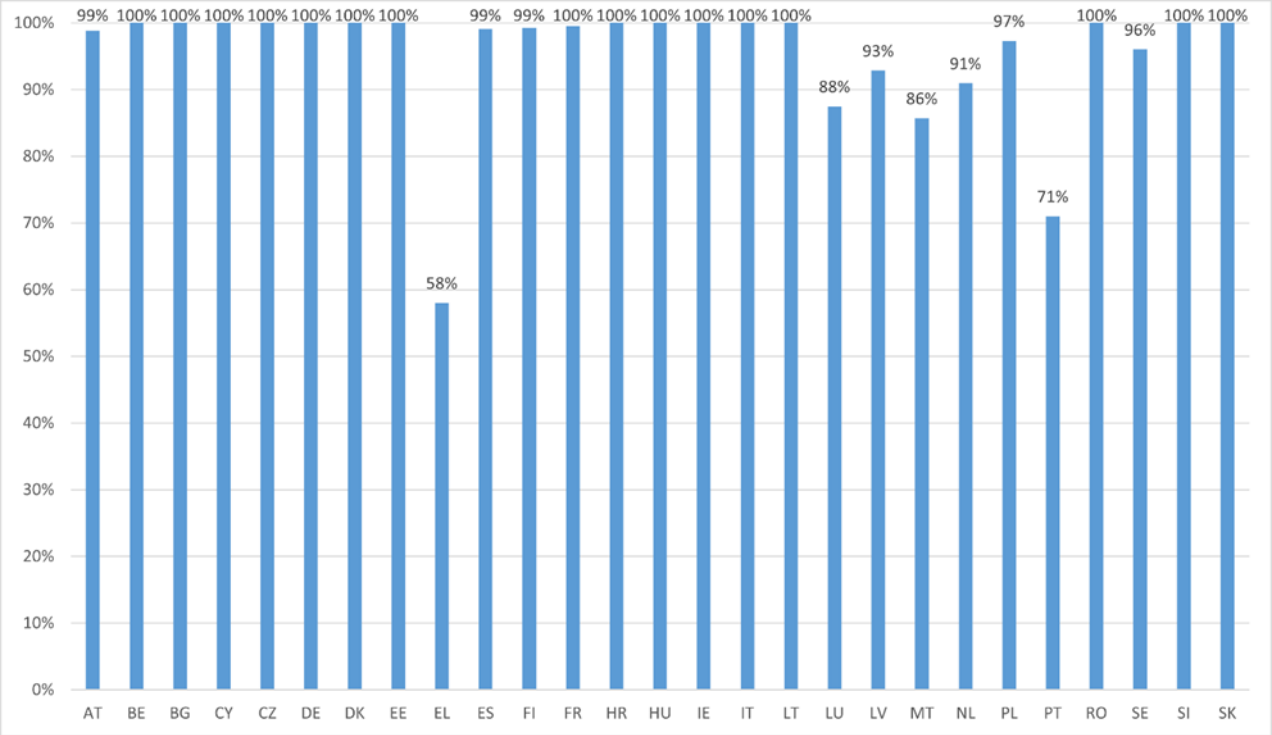
1.1.2.1. Priprava načrtov ukrepov zunaj organizacije ob nesrečah

Kot prikazuje *Figure 3*, so bili ob koncu obdobja poročanja načrti ukrepov zunaj organizacije ob nesrečah pripravljeni za večino organizacij višje stopnje, za katere je bilo to zahtevano. V povprečju je imelo v obdobju poročanja 96 % organizacij višje stopnje načrt ukrepov zunaj organizacije ob nesrečah ali pa jim je bilo dovoljeno, da ga nimajo.

Pristojni organi so svojo odločitev, da ni treba pripraviti načrta ukrepov zunaj organizacije ob nesrečah, najpogosteje utemeljili s tem, da se po njihovi oceni posledice večjih nesreč ne bi razširile zunaj meja območja in/ali ne bi vključevale morebitnega tveganja za zdravje ljudi in okolje. Druge utemeljitve, ki so jih podali, so bile nestalna prisotnost nevarnih snovi v organizaciji, neprisotnost ranljivih elementov v okolici organizacije in omejeni učinki morebitne nesreče.

Preostali 4 % organizacij višje stopnje niso imeli načrta ukrepov zunaj organizacije ob nesrečah, kar kaže na neskladnost z direktivo Seveso III ali napake pri poročanju. Stanje je v državah članicah različno – glej sliko 3.

Slika 3: Delež organizacij višje stopnje, za katere je bil v obdobju poročanja načrt ukrepov zunaj organizacije ob nesrečah pripravljen ali ni bil potreben[16]

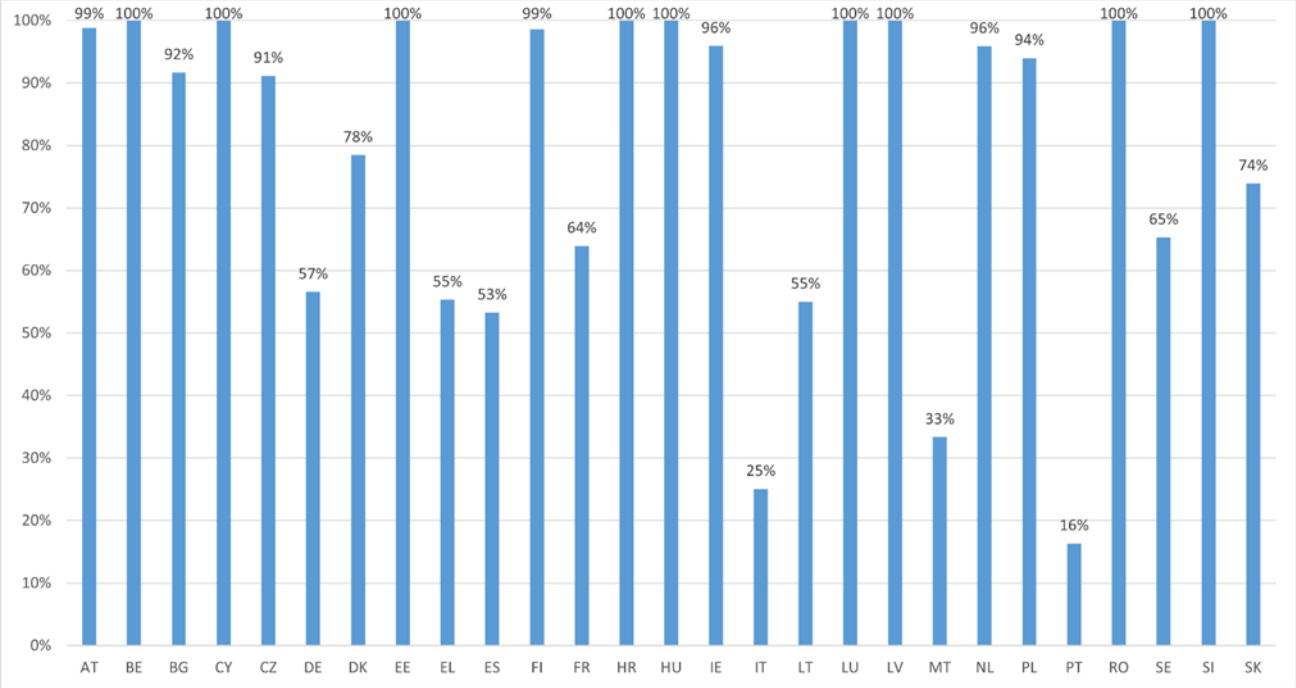
([16]) Vir: poročila o izvajanju držav članic in eSPIRS.

1.1.2.2.Preskušanje in pregled načrtov ukrepov zunaj organizacije ob nesrečah

V zvezi z izvajanjem člena 12(6) direktive Seveso III o pregledu in preskušanju načrtov ukrepov zunaj organizacije ob nesrečah se v obdobju poročanja 2019–2022 v primerjavi s prejšnjim obdobjem poročanja kaže upad števila načrtov ukrepov zunaj organizacije ob nesrečah, ki se pregledajo, preskusijo in po potrebi posodobijo v primernih časovnih presledkih, ki niso daljši od treh let.

Leta 2022 21 % obstoječih načrtov ukrepov zunaj organizacije ob nesrečah ni bilo preskušenih v zadnjih treh letih. Razlog za to so običajno težave, ki jih je povzročila pandemija COVID-19. Med drugimi navedenimi razlogi so pomanjkanje človeških in finančnih virov ter dejstvo, da niso bili zagotovljeni potrebni vložki za načrte ukrepov zunaj organizacije ob nesrečah. Sporočene informacije so predstavljene v *Figure 4*.

Slika 4: Delež organizacij višje stopnje, za katere so bili v obdobju 2019–2022 preskušeni načrti ukrepov zunaj organizacije ob nesrečah[17]

1.1.3. Obveščanje javnosti

Države članice morajo v skladu s členom 14(1) zagotoviti, da so informacije iz Priloge V vedno dostopne javnosti, tudi elektronsko, in da se po potrebi posodobijo.

V skladu s Prilogo V morajo vse organizacije zagotoviti informacije o imenu in lokaciji obrata, dejavnosti v obratu, prisotnih nevarnih snoveh in datumu zadnjega inšpekcijskega pregleda. Organizacije višje stopnje morajo dati na voljo dodatne informacije, vključno s povzetkom za javnost o naravi nevarnosti nesreče, informacijami o varnostnih ukrepih ter ustreznimi vidiki načrta ukrepov zunaj organizacije ob nesrečah, in kjer je primerno,

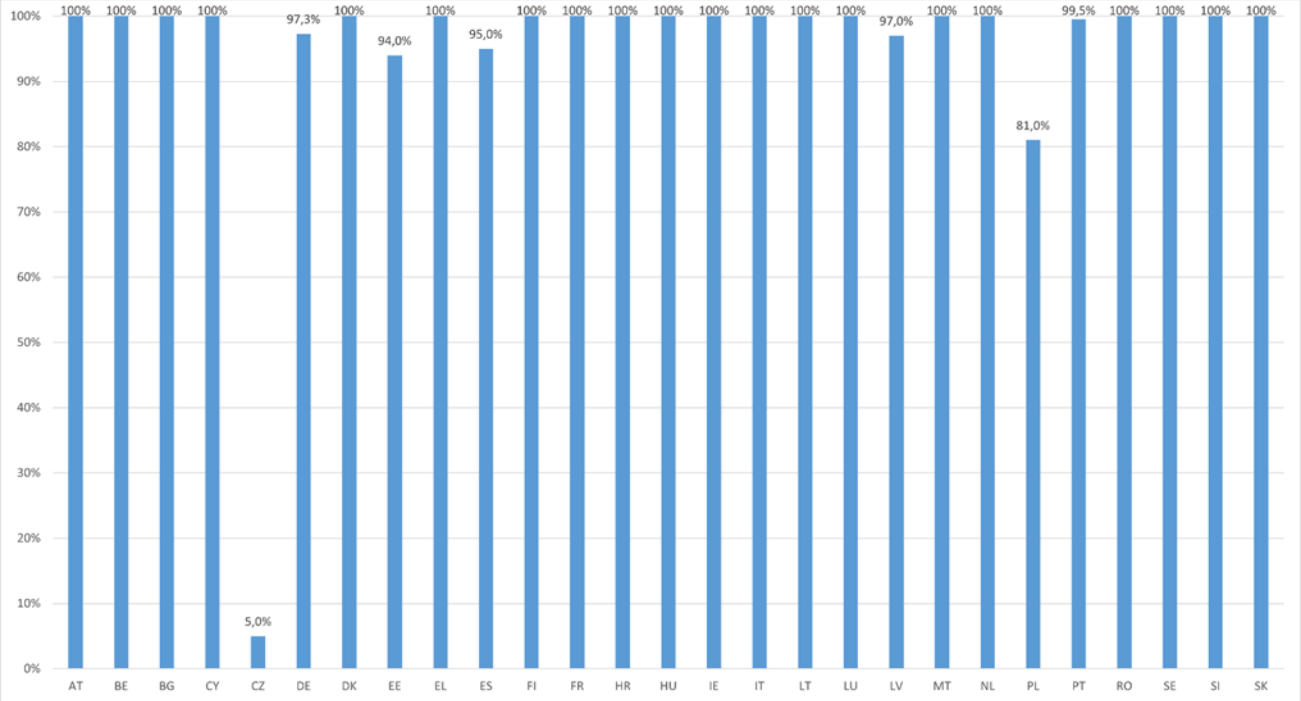
([17]) Vir: poročila o izvajanju držav članic in eSPIRS.

navedbo, ali je organizacija v bližini ozemlja druge države članice in pomeni možnost večje nesreče s čezmejnimi učinki.

Države članice so morale poročati o deležu organizacij, za katere informacije iz Priloge V k Direktivi niso bile dostopne. Na splošno se ta določba dobro izvaja, saj so informacije vedno dostopne javnosti, tudi elektronsko, za 96 % vseh organizacij po vsej EU. Večina držav članic v celoti upošteva določbe direktive Seveso III o tem, da morajo biti informacije vedno dostopne v skladu s Prilogo V. Le omejeno število držav članic je poročalo, da informacije, zahtevane v skladu s Prilogo V, v zvezi z nekaterimi organizacijami višje stopnje niso vedno dostopne. Za večino od njih so bile take informacije javnosti dostopne na zahtevo. Ugotovljene so bile tudi nekatere napake pri poročanju.

Te informacije so predstavljene na *Figure 5*.

Slika 5: Delež organizacij, za katere so informacije iz Priloge V vedno dostopne javnosti[18]

Člen 14(2), točka (a), določa, da morajo države članice samo za organizacije višje stopnje zagotoviti, da se vsem osebam, za katere je verjetno, da jih bo prizadela večja nesreča, redno posredujejo informacije o varnostnih ukrepih in pravilnem ravnanju v primeru večje nesreče, ne da bi to posebej zahtevale.

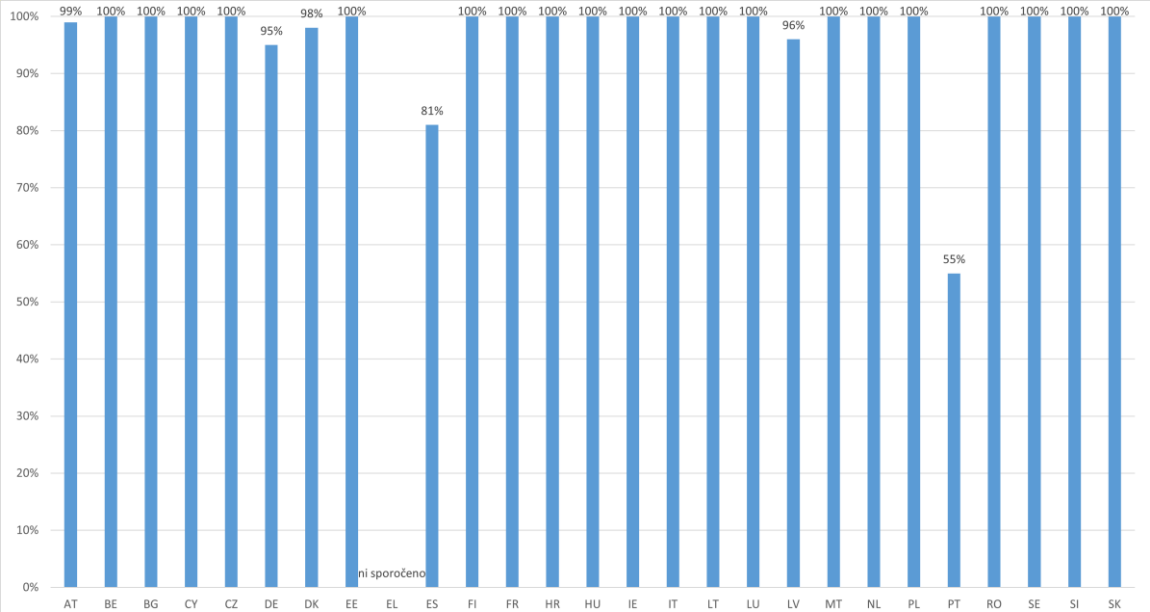
Leta 2022 so se zadevni javnosti zagotavljale informacije o varnostnih ukrepih in pravilnem ravnanju v primeru večje nesreče za 96 % vseh organizacij višje stopnje v EU-27. To je izboljšanje v primerjavi s prejšnjim obdobjem poročanja, ko so se take informacije zagotavljale za 91 % vseh organizacij višje stopnje v EU-27, pri čemer večina držav članic v celoti upošteva določbe direktive Seveso III, le nekaj držav članic pa je

([18]) Vir: poročila o izvajanju držav članic.

poročalo, da se informacije ne zagotavljajo. Te informacije so predstavljene na *sliki 6* v nadaljevanju.

Najpogosteje uporabljena sredstva, s katerimi so bile informacije o varnostnih ukrepih in pravilnem ravnanju vedno dostopne v obdobju poročanja, so bila internet (22 držav članic EU), prospekti (5 držav članic EU), časopisi in letaki.

Slika 6: Delež (v %) organizacij višje stopnje, za katere so bile informacije o varnostnih ukrepih in pravilnem ravnanju dejansko dostopne javnosti[19]

1.1.4. Inšpekcijski pregledi

Člen 20 direktive Seveso III določa, da morajo države članice vzpostaviti sistem inšpekcijskih pregledov in določiti program inšpekcijskih pregledov za vse organizacije. Za organizacije višje stopnje je treba inšpekcijske preglede opraviti vsakih 12 mesecev, za organizacije nižje stopnje pa vsakih 36 mesecev, razen če se uporablja inšpekcijski program na podlagi sistematičnega ocenjevanja.

V skladu s členom 20(5) sistematično ocenjevanje nevarnosti zadevne organizacije temelji vsaj na možnih učinkih zadevnih organizacij na zdravje ljudi in okolje ter na evidenci o izpolnjevanju zahtev direktive Seveso III. Ta merila morajo zagotavljati vsaj enako raven učinkovitosti kot inšpekcijski pregledi, ki se izvajajo letno ali vsaka tri leta. Navedena določba zajema organizacije višje in nižje stopnje.

Kadar je ustrezno, se upoštevajo tudi ustrezne ugotovitve inšpekcijskih pregledov, izvedenih v skladu z drugo zakonodajo EU.

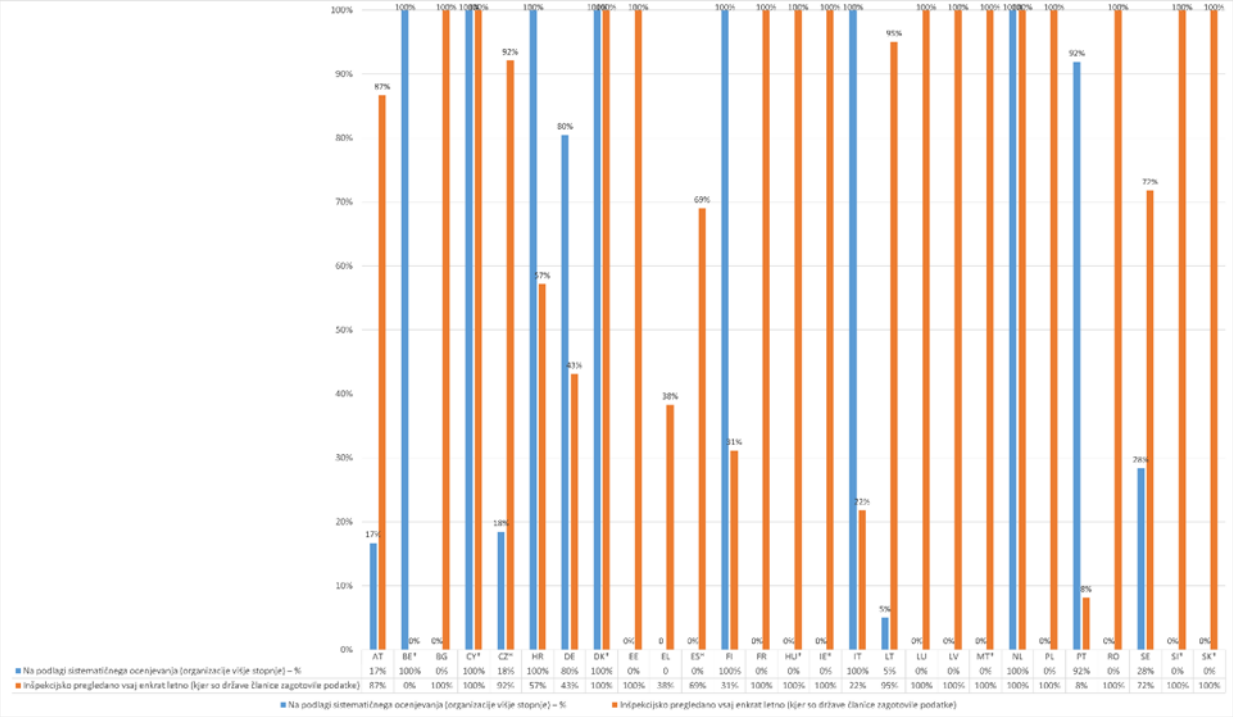
Glede na podatke, ki so jih pristojni organi sporočili za obdobje poročanja, so bili inšpekcijski pregledi vsaj enkrat letno izvedeni za povprečno 65 % organizacij višje stopnje v EU-27 (glej *Figure 7*). Za preostale organizacije je inšpekcijski program,

([19]) Vir: poročila o izvajanju držav članic in eSPIRS.

vključno s pogostostjo obiskov na kraju samem, temeljil na sistematičnem ocenjevanju nevarnosti večjih nesreč za zadevno organizacijo[20].

Kar zadeva organizacije nižje stopnje, so bili inšpekcijski pregledi v povprečju opravljeni vsaj vsaka tri leta v 86 % takih organizacij v EU-27 (glej *sliko 8)*[21].

Slika 7: Delež organizacij višje stopnje, v katerih so države članice izvedle inšpekcijske preglede[22]

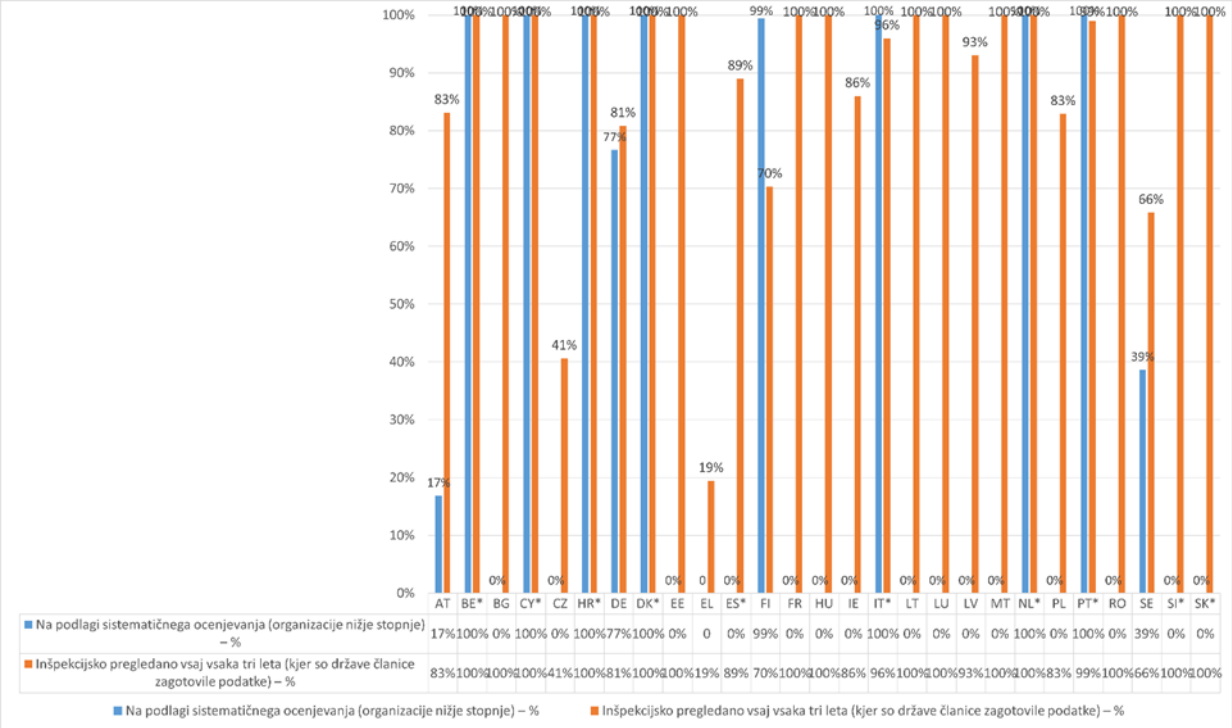

([20]) Nekatere države članice so za te vrste inšpekcijskih pregledov sporočile podatke, ki se prekrivajo, saj se inšpekcijski pregledi v nekaterih organizacijah izvajajo na podlagi sistematičnega ocenjevanja nevarnosti večjih nesreč in tudi vsaj enkrat letno.

([21]) Nekatere države članice so za organizacije višje stopnje sporočile podatke, ki se prekrivajo, saj se inšpekcijski pregledi v nekaterih organizacijah izvajajo na podlagi sistematičnega ocenjevanja, pa tudi vsaka tri leta.

([22]) Vir: poročila o izvajanju držav članic in eSPIRS.

Slika 8: Delež organizacij nižje stopnje, v katerih so države članice izvedle inšpekcijske preglede[23]

Na splošno se je delež organizacij višje stopnje, v katerih so bili inšpekcijski pregledi izvedeni vsaj enkrat letno, v obdobju 2019–2022 zmanjšal v primerjavi s prejšnjim obdobjem poročanja, saj je bilo letno inšpekcijsko pregledanih 65 % organizacij višje stopnje v primerjavi z 69 % v prejšnjem obdobju poročanja. Delež organizacij nižje stopnje, v katerih se inšpekcijski pregled izvede vsaj vsaka tri leta, pa se je od zadnjega obdobja poročanja povečal s 65 % na 86 %. Več držav članic je poročalo, da so bili inšpekcijski pregledi v njihovi državi v obdobju 2019–2022 manj pogosti zaradi pandemije COVID-19.

Večina držav članic je navedla, da njihova nacionalna zakonodaja ali upravne smernice določajo inšpekcijske preglede, ki so usklajeni ali skupni z inšpekcijskimi pregledi, ki se izvajajo v skladu z drugo zakonodajo EU, zlasti Direktivo 2010/75/EU o industrijskih emisijah[24] ali Direktivo (EU) 2015/2193 o srednje velikih kurilnih napravah[25].

1.1.5. Prepoved obratovanja, kazni in drugi prisilni instrumenti

V skladu s členom 19 direktive Seveso III morajo države članice prepovedati obratovanje organizacije, če so ukrepi upravljavca za preprečevanje in ublažitev posledic večjih nesreč zelo pomanjkljivi, na primer ob resnem neizpolnjevanju izvajanja potrebnih ukrepov, opredeljenem v inšpekcijskem poročilu.

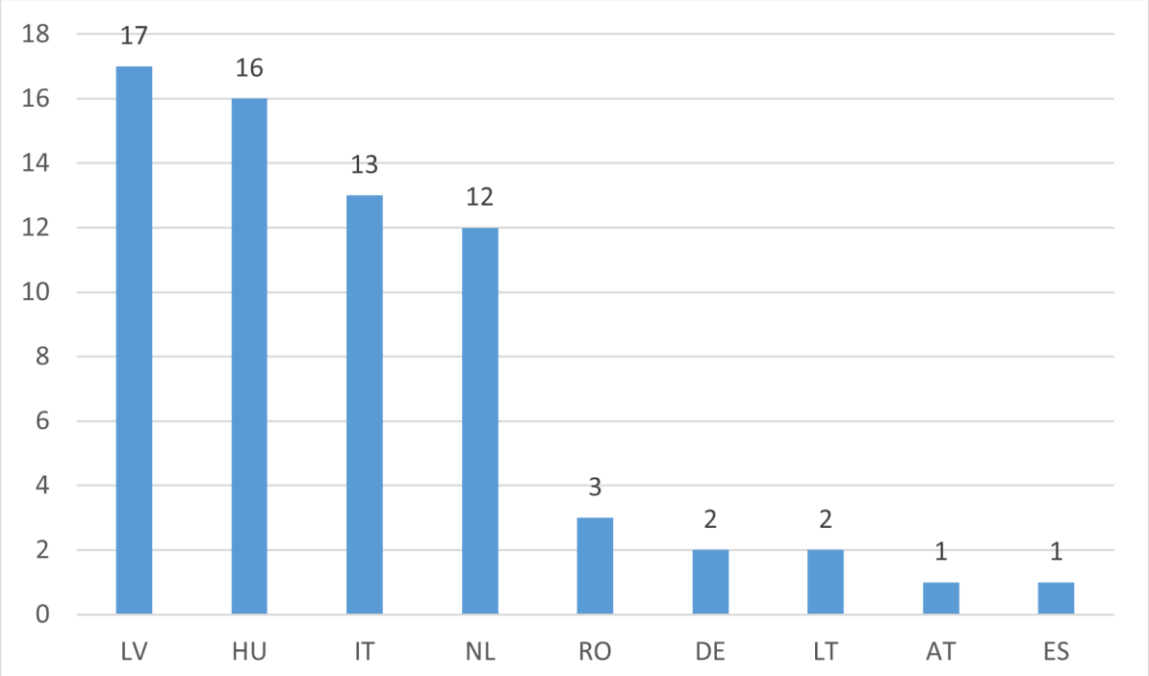
([23]) Vir: poročila o izvajanju držav članic in eSPIRS.

([24]) Direktiva 2010/75/EU Evropskega parlamenta in Sveta o industrijskih emisijah (celovito preprečevanje in nadzorovanje onesnaževanja) in Direktiva Sveta 1999/31/ES o odlagališčih odpadkov, kakor je bila spremenjena z Direktivo (EU) 2024/1785 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 24. aprila 2024 (Besedilo velja za EGP).

([25]) Direktiva (EU) 2015/2193 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2015 o omejevanju emisij nekaterih onesnaževal iz srednje velikih kurilnih naprav v zrak (Besedilo velja za EGP).

V obdobju poročanja je skupno devet držav članic poročalo o prepovedi obratovanja zaradi resnega neizpolnjevanja ukrepov upravljavca za preprečevanje in ublažitev posledic večjih nesreč. To je zadevalo 67 organizacij, kar je 0,6 % vseh organizacij Seveso v EU-27 (glej *sliko 9*).

Slika 9: Skupno število organizacij, ki jim je bilo v obdobju poročanja prepovedano obratovanje[26]

1.2. Statistični podatki o večjih nesrečah

Število večjih nesreč je eden ključnih kazalnikov, s katerimi se meri splošna učinkovitost direktive Seveso III pri zmanjševanju števila teh nesreč in njihovih škodljivih posledic. Države članice morajo v skladu s členom 18 Komisijo uradno obvestiti o večjih nesrečah, ki so se zgodile na njihovem ozemlju in ki izpolnjujejo količinska merila iz Priloge VI:

- Merilo 1: vsaka večja nesreča, ki izpolnjuje naslednje pogoje: vključuje nevarne snovi ter povzroči poškodbe oseb in škodo na nepremičninah, neposredno škodo za okolje, škodo na premoženju in čezmejno škodo;
- Merilo 2: nesreča ali „skorajšnja nesreča“, za katero države članice menijo, da je s tehničnega vidika pomembna za preprečevanje večjih nesreč in omejevanje njihovih posledic, čeprav ne dosega količinskih meril, opredeljenih v merilu 1.

O takih dogodkih se poroča prek namenske podatkovne zbirke (eMARS)[27], ki je državam članicam na voljo za lažjo izmenjavo izkušenj, pridobljenih pri nesrečah, v katere so

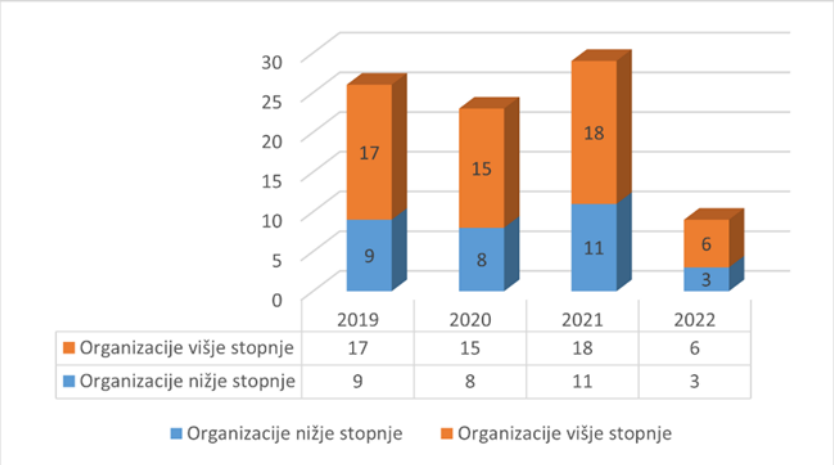
([26]) Vir: poročila o izvajanju držav članic.

([27]) EUROPA – Pregledna plošča eMARS – Evropska komisija.

vključene nevarne snovi, da bi se izboljšalo preprečevanje kemičnih nesreč in ublažile morebitne posledice.

V obdobju poročanja 2019–2022 je bilo v podatkovni zbirki eMARS objavljenih skupno 87 nesreč[28], od katerih jih je bilo 62 sporočenih kot večje nesreče (ki izpolnjujejo prvo merilo iz Priloge VI), 24 kot skorajšnje nesreče in ena kot „drug“ dogodek, kot je prikazano na *slikah 10 in 11*. V celotnem obdobju se je večina doslej objavljenih nesreč zgodila v organizacijah višje stopnje (čas dokončanja in objave poročil se lahko razlikuje glede na to, kdaj se dokončno zaključijo preiskave in pravni postopki).

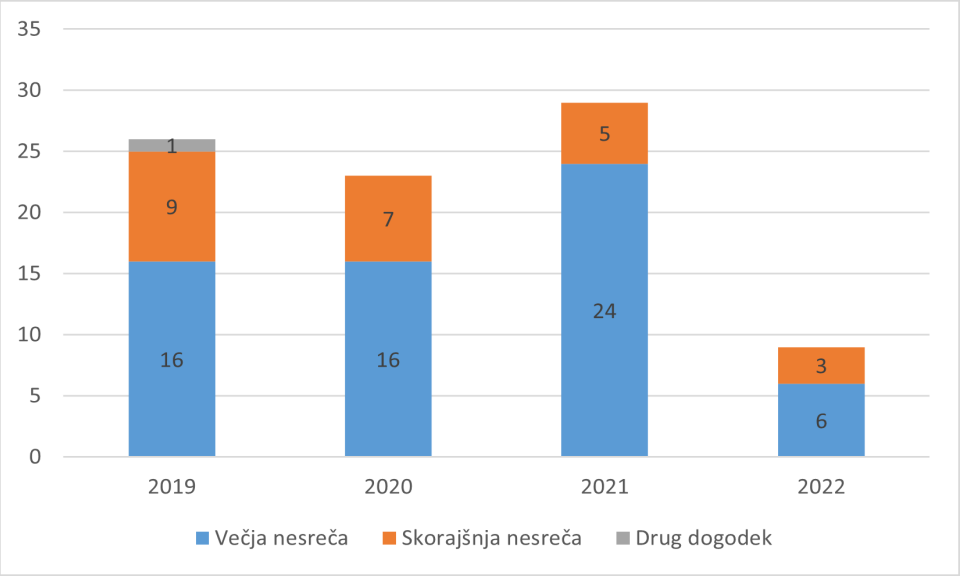
Slika 10: Število nesreč po letu nastanka in vrsti dejavnosti v obdobju 2019–2022[29]

([28]) Vir: eMARS. Nesreče, ki se še obravnavajo ali preiskujejo, in nesreče, katerih poročilo je še v pripravi, niso vključene v poročilo.

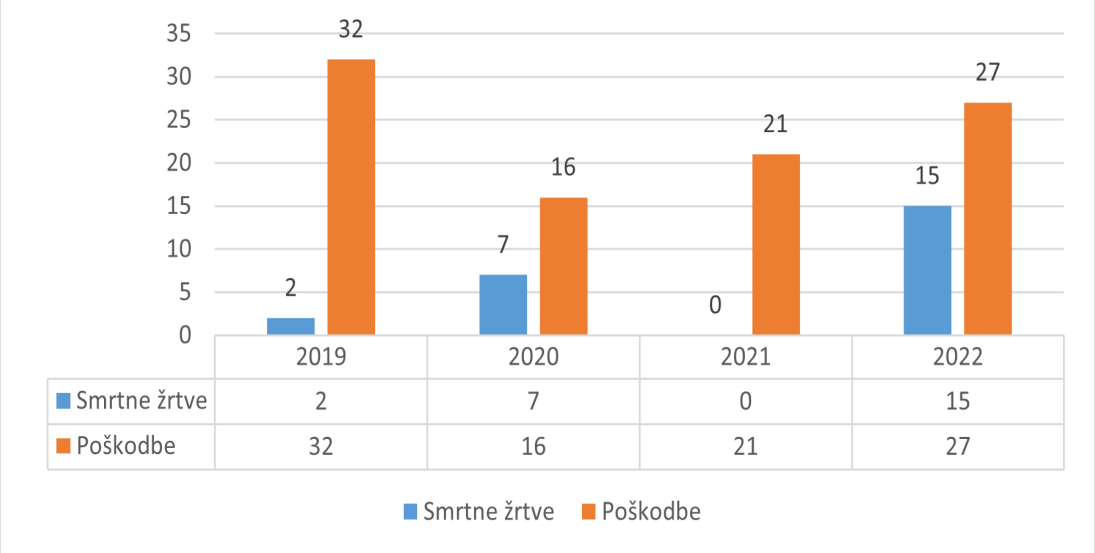
([29]) Vir: eMARS.

Slika 11: Število nesreč po letu nastanka in vrsti dogodka v obdobju 2019–2022[30]

Države članice poročevalke objavljajo tudi podatke o številu smrtnih žrtev in poškodb v večjih nesrečah ter o številu nesreč s smrtnimi žrtvami in poškodbami (glej *sliko 12*). Skupno je v obdobju poročanja 2019–2022 21 sporočenih izrednih dogodkov vključevalo smrtne žrtve (39 smrtnih žrtev v organizacijah in ena smrtna žrtev zunaj njih), 22 izrednih dogodkov pa je vključevalo poškodbe (127 poškodb v organizacijah in 28 poškodb zunaj njih). 35 nesreč je izpolnjevalo merilo praga škode na premoženju v organizaciji, ki je najmanj dva milijona evrov, v skladu s točko 4(a) Priloge VI k direktivi Seveso III.

Slika 12: Število smrtnih žrtev in poškodb v večjih nesrečah Seveso v državah članicah EU v obdobju 2019–2022[31]

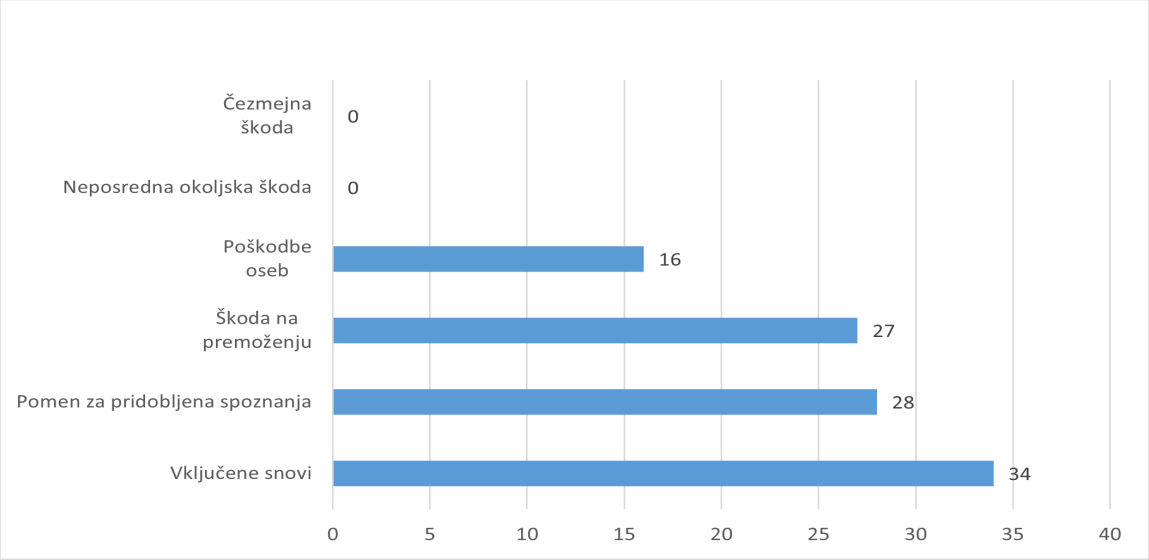
(30) Vir: eMARS.

(31) Vir: eMARS.

V obdobju 2019–2022 so bila od šestih meril iz Priloge VI za uradno obveščanje Komisije o večji nesreči (glej *sliko 13*) najpogosteje sporočena naslednja:

- količina vključenih snovi,
- pomen za pridobljena spoznanja,
- škoda na premoženju.

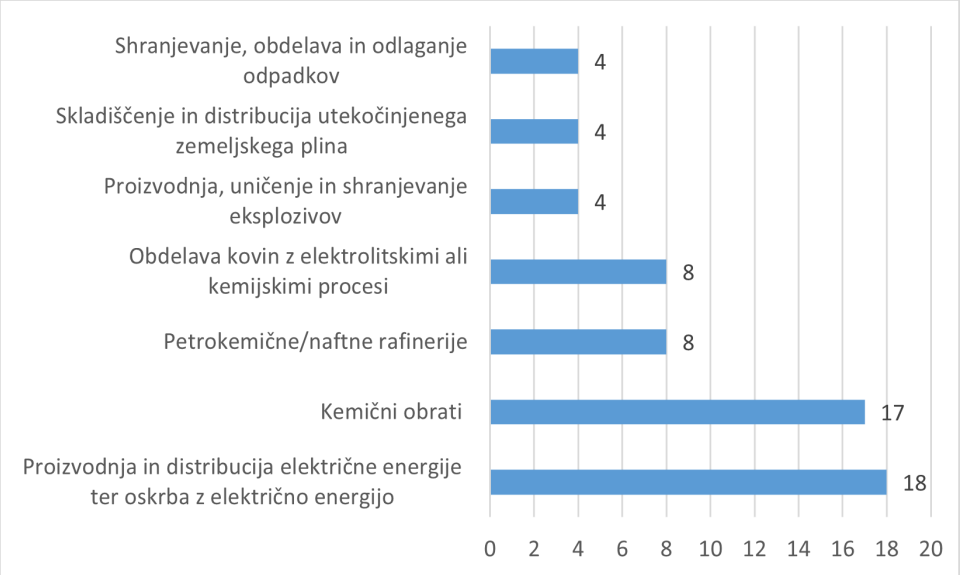
Slika 13: Merila za sporočanje večjih nesreč v eMARS za obdobje 2019–2022[32]

Kar zadeva industrijsko dejavnost, zbrani podatki kažejo, da se je največ večjih nesreč v obdobju poročanja zgodilo v kemičnih obratih (33 nesreč) in sektorju petrokemičnih/naftnih rafinerij (29 nesreč) (glej *sliko 14*).

([32]) Vsota meril za sporočanje je večja od skupnega števila sporočenih nesreč, saj lahko ena nesreča izpolnjuje več meril.

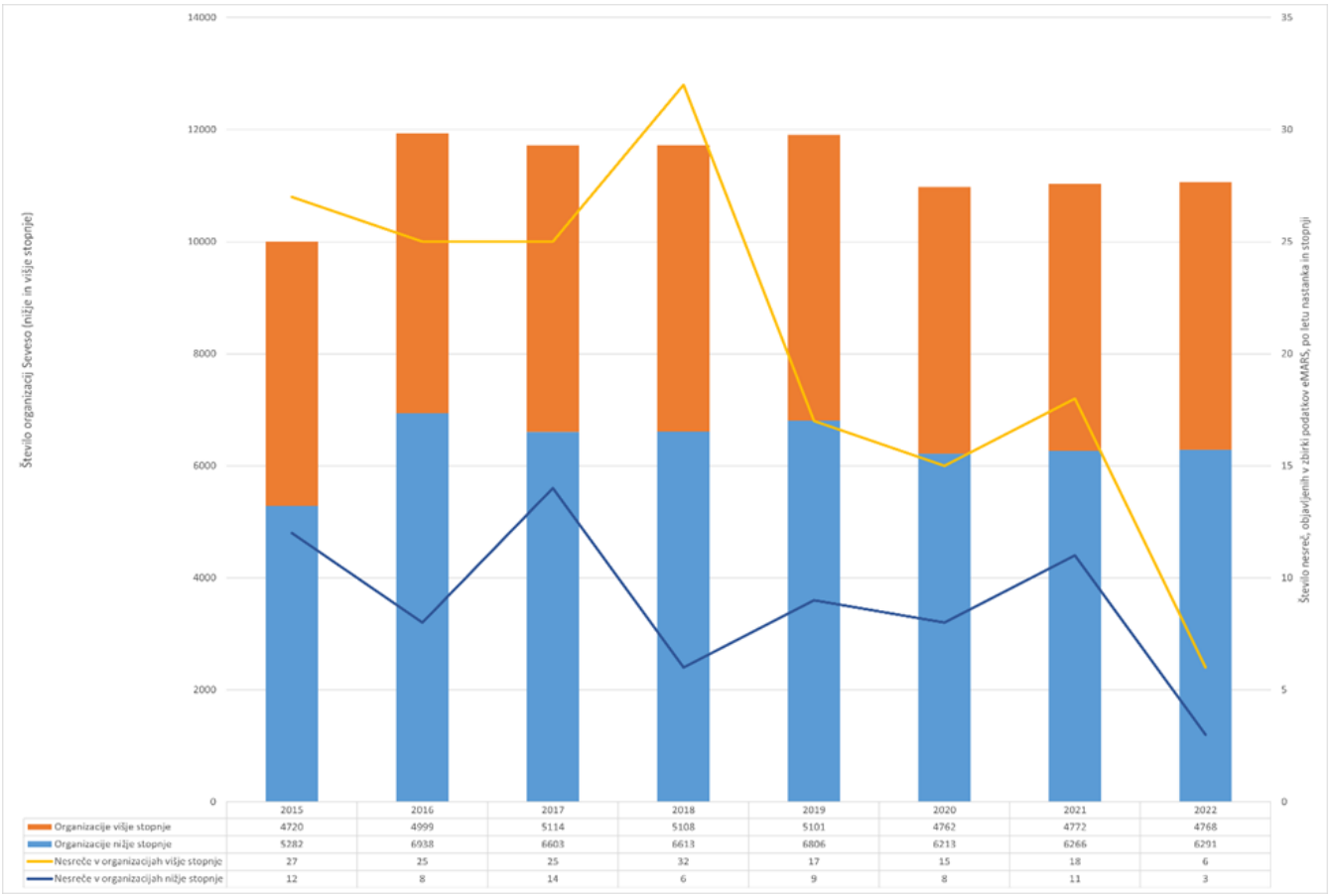
Slika 14: Število nesreč in izrednih dogodkov po vrsti dejavnosti v obdobju 2019–2022[33]

Ti podatki dokazujejo, da direktiva Seveso III pomembno prispeva k temu, da so večje nesreče redke.

Slika 15: Število nesreč glede na število obratov Seveso v obdobju 2015–2022

([33]) Vir: eMARS.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Organizacije višje stopnje	4720	4999	5114	5108	5101	4762	4772	4768
Organizacije nižje stopnje	5282	6938	6603	6613	6806	6213	6266	6291
Nesreče v organizacijah višje stopnje	27	25	25	32	17	15	18	6
Nesreče v organizacijah nižje stopnje	12	8	14	6	9	8	11	3

2 NADALJNJI UKREPI ZA IZBOLJŠANJE PREPREČEVANJA INDUSTRIJSKIH NESREČ

Podatki, ki so jih države članice sporočile o izvajanju direktive Seveso III, zagotavljajo koristne informacije za opredelitev ukrepov, potrebnih za nadaljnje izboljšanje preprečevanja industrijskih nesreč. V ta namen so bili opredeljeni štirje glavni vzvodi:

1. izboljšanje izvajanja in skladnosti,
2. uporaba poenostavljenega in racionaliziranega poročanja za naslednja obdobja poročanja,
3. krepitev izmenjave pridobljenih spoznanj in dobrih praks med državami članicami in Komisijo,
4. obravnavanje novih izzivov na področju industrijske varnosti, povezanih s podnebnimi spremembami in energetskim prehodom.

Izboljšanje izvajanja direktive Seveso III in skladnosti z njo

Države članice so morale direktivo Seveso III prenesti do 31. maja 2015. Ukrepe za prenos so sporočile vse države članice.

Komisija medtem pozorno spremlja pravilen prenos Direktive, pri čemer je trenutno proti državam članicam uvedenih šest postopkov zaradi nepravilnega prenosa direktive Seveso III.

Informacije, predstavljene v oddelku 1, kažejo na nekaj vztrajnih težav v nekaterih državah članicah v zvezi z izvajanjem in preskušanjem načrtovanja ukrepov zunaj organizacije ob

nesrečah ter obveščanjem javnosti. Komisija bo preverila osnovne razloge za neskladnost v navedenih državah članicah, da bi ocenila, ali je to posledica strukturnih težav; v tem primeru bo po potrebi razmislila o uvedbi postopkov za ugotavljanje kršitev[34]. Take pomanjkljivosti bi lahko povzročile večja tveganja nesreč in s tem oslabile cilje Direktive.

Da bi Komisija dodatno podprla prizadevanja držav članic za izvajanje, bo še naprej obravnavala ključna vprašanja, med drugim z izmenjavami v posebnem odboru Seveso, strokovni skupini in tehničnih delovnih skupinah ter s smernicami in tehničnimi poročili.

Poenostavitev in racionalizacija poročanja

Izvedbeni sklep Komisije (EU) 2022/1979[35] je bil sprejet leta 2022, da bi se izboljšal postopek poročanja v skladu s členom 18(1) in členom 21(3) za zagotavljanje informacij Komisiji o lokaciji industrijskih obratov, ki spadajo na področje uporabe direktive Seveso III, in o primerih večjih nesreč. Po prenovi obeh podatkovnih zbirk Seveso, eSPIRS in eMARS, ki jo je izvedla Evropska agencija za okolje (EEA), ter njuni vključitvi v *evropski portal industrijskih emisij*[36] je bila vzpostavljena tudi centralizirana točka „vse na enem mestu“, ki pristojnim organom, industrijam, nevladnim organizacijam in javnosti zagotavlja številne informacije o različnih vidikih, povezanih s temi industrijskimi obrati. To prispeva k tekočim prizadevanjem za vzpostavitev integriranega okvira spremljanja ničelnega onesnaževanja, kot je določeno v sporočilu *Pot do zdravega planeta za vse (vodilna pobuda 9)*.

23. januarja 2025 je bil sprejet še Izvedbeni sklep Komisije (EU) 2025/113, ki določa novo obliko za sporočanje informacij držav članic o izvajanju direktive Seveso III[37] v skladu s členom 21 navedene direktive.

Namen tega novega sklepa je izboljšati ustreznost in kakovost podatkov, ki jih predložijo države članice, ter hkrati zmanjšati upravno breme v skladu z zavezami Komisije v okviru njenih novih političnih usmeritev za obdobje 2024–2029. Tako so bile obveznosti poročanja za države članice na podlagi tega izvedbenega akta znatno poenostavljene in racionalizirane v primerjavi s prejšnjo obliko poročanja, določeno v Izvedbenem sklepu Komisije 2014/896/EU, hkrati pa je bilo zagotovljeno tudi smiselno zbiranje informacij za naslednje kroge poročanja, najprej za obdobje 2023–2026 (o katerem se bo poročalo leta 2027), s poudarkom na številčnih in standardiziranih podatkih.

Krepitev izmenjav med državami članicami in Komisijo

([34]) V skladu s prednostnimi nalogami izvrševanja, kot je določeno v sporočilu Pravo EU: z boljšo uporabo do boljših rezultatov; COM(2016) 8600 final.

([35]) Izvedbeni sklep Komisije (EU) 2022/1979 z dne 31. avgusta 2022 o določitvi oblike in zbirk podatkov za sporočanje informacij iz členov 18(1) in 21(3) Direktive 2012/18/EU Evropskega parlamenta in Sveta o obvladovanju nevarnosti večjih nesreč, v katere so vključene nevarne snovi, in razveljavitvi Izvedbenega sklepa Komisije 2014/895/EU.

([36]) https://industry.eea.europa.eu/.

([37]) Izvedbeni sklep Komisije (EU) 2025/113 z dne 23. januarja 2025 o določitvi oblike za sporočanje informacij držav članic o izvajanju Direktive 2012/18/EU Evropskega parlamenta in Sveta o obvladovanju nevarnosti večjih nesreč, v katere so vključene nevarne snovi, ter razveljavitvi Izvedbenega sklepa Komisije 2014/896/EU.

Prizadevanja na podlagi spoznanj, pridobljenih ob večjih industrijskih nesrečah in inšpekcijskih pregledih, so ključni steber direktive Seveso III. So bistvena za ohranjanje kulture industrijske varnosti v Evropski uniji ter za izboljšanje preprečevanja nesreč in ublažitve njihovih posledic.

Komisija zadnjih 30 let zagotavlja tehnično in znanstveno podporo državam članicam, zlasti z analiziranjem industrijskih nesreč in zagotavljanjem povratnih informacij o pridobljenih spoznanjih.

V obdobju, ki ga zajema to poročilo, je Komisija še naprej tesno sodelovala z državami članicami, da bi se po potrebi izboljšala njihova krepitev zmogljivosti. To je vključevalo zlasti tehnično delovno skupino za inšpekcijske preglede in program vzajemnih skupnih obiskov, s katerimi se lahko opredelijo in ocenijo ukrepi za uspešnost, na primer priprava skupne opredelitve kazalnikov za inšpekcijske preglede, priprava smernic ali organizacija delavnic za posebne potrebe politike (npr. o pirotehničnih izdelkih, eksplozivih in amonijevih nitratih po nekaterih posebnih večjih nesrečah, v katere so bile vključene navedene nevarne snovi). Komisija je zagotovila tudi podporo za analizo industrijskih nesreč ter z njimi povezanih tveganj in posledic.

Obravnavanje novih izzivov na področju industrijske varnosti, povezanih s podnebnimi spremembami in energetskim prehodom

Doseganje ciljev direktive Seveso III se zdaj sooča z novimi izzivi, povezanimi s pričakovanim stopnjevanjem intenzivnosti in pogostosti naravnih dogodkov zaradi podnebnih sprememb in z razvojem novih tehnologij, ki spremljajo energetski prehod. Poleg tega se Evropska unija sooča z varnostnimi tveganji, povezanimi z rusko agresijo proti Ukrajini in sovražnimi hibridnimi dejavnostmi.

Naravne nesreče, kot so potresi, poplave, nevihte, ekstremne temperature, lahko povzročijo večje nesreče, ki vključujejo požare, eksplozije in izpuste strupenih snovi v organizacijah, ki predelujejo, skladiščijo ali prevažajo nevarne snovi. Ti tehnološki „stranski učinki“ posledic naravnih nesreč se imenujejo „tehnološke nesreče, ki jih povzročijo naravne nevarnosti“, in so v zadnjih letih vse bolj v središču pozornosti pri preprečevanju nesreč ter obvladovanju tveganja na lokalni, nacionalni in mednarodni ravni.

Poleg tega ob trdnih zavezah za razogljičenje EU in ukrepih, ki se trenutno izvajajo za prehodne vire energije, nacionalne vlade po vsem svetu, tudi v EU, sprejemajo politike in strategije za postopno opuščanje fosilnih goriv in prehod na bolj trajnostne vire energije za blažitev podnebnih sprememb. Vendar te nove tehnike vključujejo morebitne nevarnosti za okolje, zdravje in gospodarstvo ter tveganja za prihodnji razvoj in sprejemanje v javnosti, če bodo prispevale k večjim nesrečam. V zvezi s tem so kritični pomisleki povezani z vprašanji varnosti baterij in vodika, zlasti v zvezi s skladišči in shranjevanjem[38].

V zvezi s tem bo izmenjava znanja, izkušenj in dobrih praks med organi in strokovnjaki bistven element ukrepov, potrebnih za zagotovitev usklajenega izvajanja direktive Seveso III in obravnavanje teh novih izzivov. To je ključno za zagotovitev, da prizadevanja

([38]) Komisija (Urad za nevarnosti večjih nesreč) in Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj (OECD) sta od leta 2023 na primer organizirali vrsto spletnih seminarjev o tveganjih vodikovega goriva, da bi skupaj z državami EU in OECD ter strokovnjaki spodbujali izmenjavo znanja in izkušenj o teh novih tveganjih.

za blažitev podnebnih sprememb ne bodo povzročila onesnaževanja okolja in nesreč, ter za zagotovitev varnosti in dobrobiti ljudi v EU.

3 SKLEPI

Direktiva Seveso III, ki zajema več kot 11 000 organizacij, v katerih so lahko prisotne nevarne snovi, ima pomembno vlogo pri usmerjanju zelo industrializirane EU k cilju ničelnega onesnaževanja s preprečevanjem industrijskih nesreč. V obdobju 2005–2022 je bilo v EU na leto v povprečju manj kot 30 večjih nesreč, njihovi vplivi pa so bili vse manjši. Ta številka se je v obdobju 2019–2022 zmanjšala celo na 22 večjih nesreč na leto[39]. Ta direktiva se na splošno obravnava kot referenčno merilo za politiko na področju industrijskih nesreč in je zgled za zakonodajo v številnih državah po svetu.

Analiza poročil držav članic kaže, da se direktiva Seveso III v EU na splošno dobro izvaja in da je bil v primerjavi s prejšnjim obdobjem poročanja dosežen napredek pri njenem izvajanju. Vendar je pandemija COVID-19 povzročila tudi posebne izzive pri izvajanju inšpekcijskih pregledov in preskušanju načrtov ukrepov zunaj organizacije ob nesrečah. Naslednje obdobje poročanja bo pomembno za potrditev, da so bili ti izzivi dejansko posledica spleta okoliščin.

Glede na to Komisija priznava, da si je treba še naprej prizadevati za preprečevanje večjih nesreč, k čemur pozivata evropski zeleni dogovor in akcijski načrt za ničelno onesnaževanje. To je povezano tudi z novimi političnimi usmeritvami Evropske komisije za obdobje 2024–2029, v katerih je agenda EU za pripravljenost in varnost ključna prednostna naloga.

Zato Komisija ostaja zavezana sodelovanju z državami članicami, da bi izboljšali preprečevanje industrijskih nesreč ter pripravljenost in odzivanje nanje, pa tudi zagotovili usklajeno izvajanje Direktive v EU-27. V zvezi s tem si bo Komisija še naprej prizadevala krepiti izmenjavo dobrih praks z državami članicami za preprečevanje industrijskih nesreč ter pripravo in odzivanje nanje ter olajševati izmenjavo izkušenj, pridobljenih pri preteklih nesrečah, med njimi.

Poleg tega Komisija priznava, da je treba okrepiti prizadevanja za obveščanje javnosti in komuniciranje z njo, da se ohrani kultura varnosti in olajšajo učinkoviti odzivi v primeru nesreč. Varnost ni strošek, temveč naložba[40].

V spremenjenih geopolitičnih razmerah in v razmerah, ko se Evropa segreva dvakrat hitreje od svetovnega povprečja, je povezava med varnostjo, zaščito in okoljskimi vidiki prilagajanja podnebnim spremembam pomembna prednostna naloga Komisije za

([39]) Podatki, pridobljeni iz podatkovne zbirke eMARS, ki ne vključujejo podatkov o na novo ustvarjenih poročilih o nesrečah, ki so lahko še v pripravi, in podatkov o nesrečah, ki se še preiskujejo. Poleg tega so podatki, objavljeni v zbirki podatkov eMARS, delni, saj se lahko o izrednih dogodkih v povprečju poroča od šest mesecev do dve leti po nastanku izrednega dogodka.

([40]) Večje nesreče imajo lahko neposredne in posredne učinke z znatnimi morebitnimi stroški, kot so človeški stroški (nefinančni in finančni) ter stroški, povezani z evakuacijo, škodo na stavbah, motnjami v poslovanju, začasno selitvijo poslovanja in službami za odziv na izredne razmere. Poleg tega se lahko monetizirajo širši učinki, kot so vplivi na stopnjo brezposelnosti in stanovanjski trg, okoljski stroški, posledice za nacionalne dobavne verige, učinki na letalsko industrijo in stroški preiskovalnega odzivanja vlad. RR1055 Modelling the economic impacts of an accident at major hazard sites (Modeliranje ekonomskih učinkov nesreče na območjih večje nevarnosti) (hse.gov.uk); hazards-26-paper-46-modelling-the-human-and-economic-costs-of-major-industrial-accidents.pdf (icheme.org).

obdobje 2025–2029. Pri tem je direktiva Seveso III ključni instrument za doseganje prednostnih nalog nove evropske strategije za unijo pripravljenosti[41], da bi bolje obvladovali tveganja, se pripravili na krize ter izboljšali varnost in zaščito našega prebivalstva. To bo skupaj z dogovorom o čisti industriji[42] tudi podlaga za trajnostno blaginjo in konkurenčnost Evrope.

([41]) Skupno sporočilo Evropske komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij o evropski strategiji za unijo pripravljenosti, JOIN(2025) 130 final z dne 26. marca 2025.

([42]) Sporočilo Evropske komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij Dogovor o čisti industriji: skupni načrt za konkurenčnost in razogljičenje, COM(2025) 85 final z dne 26. februarja 2025.